

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย

๓.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์ SWOT หรือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ ช่วยให้รู้ถึงสถานะภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนา การวิเคราะห์ SWOT ใช้กรอบแนวคิด ๗'s McKinsey และ PESTEL เพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยทุกมิติ ผลการวิเคราะห์สถานะภายในและภายนอกทั้งที่เป็นปัจจัยส่งเสริม (ปัจจัยเชิงบวก) และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค (ปัจจัยเชิงลบ) ต่อการพัฒนา ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย สามารถกำหนดได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths : S)

S๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ได้กำหนดประเด็นพัฒนากลุ่มจังหวัดในการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ

S๒ จังหวัดหนองคายกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งสู่เกษตรอินทรีย์

S๓ มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีผลต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย สับปะรด ปลานิลกระชังแม่น้ำโขง และ โคเนื้อ

S๔ มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่หลากหลาย และมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) (กล้วยตากสังคม, สับปะรดศรีเชียงใหม่, ปลานิลกระชังแม่น้ำโขง)

S๕ มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงทอดยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร โดยมีชายแดนติดประเทศ สปป.ลาว และมีการค้าขายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางการค้าชายแดน ๗ จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร ๓ จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า ๔ จุด

S๖ จังหวัดหนองคาย มีประตุน้ำ และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทำให้สามารถนำน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ได้ตลอดทั้งปี และมีพื้นที่จัดรูปที่ดิน จำนวน ๑๓,๗๗๙ ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมจำนวน ๒,๑๘๑ ไร่

S๗ มีศูนย์วิจัยต่างๆ ด้านการเกษตร ศูนย์เรียนรู้ฯ และศพก. เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดหนองคายทั้งด้านพืช ข้าว ยางพารา ปศุสัตว์ ประมง และมีสถาบันการศึกษาที่ร่วมบูรณาการด้านการเกษตรในพื้นที่ที่พร้อมสนับสนุนงานด้านการเกษตร ความร่วมมือด้านงานวิจัย เผยแพร่ องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านการเกษตร มีเทคโนโลยีระบบฟาร์มอัจฉริยะในพื้นที่ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดหนองคาย) เพื่อให้บริการการเรียนรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ บุคลากรภาครัฐมีทักษะความรู้ ที่ร่วมบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง

S๘ มีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรกรมีทักษะด้านการทำเกษตรที่หลากหลาย เช่น ทักษะการเลี้ยงโคควากิ/ การเลี้ยงปลานิลกระชัง ทำให้เป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้

S๙ มีองค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีความเข้มแข็ง มี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ปรากฏเกษตรกร/อาสาสมัครเกษตรกรหลากหลายในพื้นที่

S๑๐ มีระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน Nongkhai Basic Organic Standard (Nongkhai BOS) /การรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)/ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ./ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good

Farming Management : GFM) มาตรฐาน GAP (พืช ประมง ปศุสัตว์) มาตรฐานผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน

๑๑ มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น โรงสีข้าว โรงงานยางพารา โรงงานผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้น เป็นต้น

๑๒ มีการกำหนดค่านิยมร่วม เช่น คนหนองคายกินข้าวกินปลาหนองคาย

จุดอ่อน (Weaknesses : W)

W๑ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบส่งน้ำชลประทานยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร

W๒ เกษตรกรทำการเกษตรที่ไม่ยั่งยืน มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกไปตามกระแสตลาด และส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว

W๓ องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน บางส่วนยังไม่มีวามเข้มแข็ง ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร

W๔ จำนวนพื้นที่และสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน (GAP, เกษตรอินทรีย์) มีจำนวนน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการทำการเกษตร

W๕ เกษตรกรขาดทักษะการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดความรู้/ทักษะในเรื่องการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ขาดการนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ

W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ วัยแรงงานในพื้นที่มีน้อย ขาดแคลนแรงงานเกษตร

W๗ บุคลากรด้านการเกษตรในพื้นที่ระดับอำเภอ มีไม่เพียงพอ

W๘ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ

W๙ ระบบเกษตรพันธสัญญายังไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

โอกาส (Opportunities : O)

O๑ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยการเปิดตัวรถไฟความเร็วปานกลาง (รถไฟ จีน – ลาว)

O๒ การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปลูกพืชไร่ ประมง โคเนื้อ และแพะ

O๓ นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ลดการใช้สารเคมี และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะผลักดันให้การผลิตสินค้าเกษตรมีมูลค่าสูง

O๔ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตลาดนำการผลิต เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ ๓S (Safety, Security, Sustainability) บริหารเชิงรุกแบบบูรณาการ “เกษตร-พาณิชย์ทันสมัย” เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ ๑๕ นโยบายหลัก

O๕ ความต้องการของตลาดจีนด้านโคเนื้อ รวมทั้งพืชอาหารสัตว์ (หญ้าแห้งอัดฟ่อน)

O๖ กระแสรักสุขภาพ/แนวโน้มการดูแลสุขภาพโดยการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

ภัยคุกคาม (Threats : T)

T๑ มีการเปิดเส้นทางส่งเสริมการค้า มีสินค้าจากจีนเข้ามาได้ง่าย ทำให้เกิดคู่แข่งทางการค้า เนื่องจากมีราคาถูกกว่า

T๒ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีความผันผวน ขึ้น-ลงไม่แน่นอน เนื่องจากการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำในประเทศจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

T๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่สามารถควบคุมได้

T๔ เกิดการระบาดของโรคพืช แมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ของสัตว์

T๕ ความผันผวนของราคาสินค้าภาคเกษตร ขึ้นกับกลไกการตลาดในระดับมหภาค

๓.๒ การวิเคราะห์กลยุทธ์ (TOWS Matrix)

ในการดำเนินงานเพื่อบูรณาการสู่เป้าหมาย หลักการ และวิธีการที่นิยมใช้กันก็คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะแวดล้อมภายในและสถานะแวดล้อมภายนอก หรือตารางความสัมพันธ์ของ SWOT (TOWS Matrix) ซึ่งในการวิเคราะห์ตารางความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถกำหนดวิธีการดำเนินงานหรือที่เรียกว่า กลยุทธ์ออกมาเป็นแผนการดำเนินงาน

ดังนั้น การวิเคราะห์กลยุทธ์ และการที่จะนำกลยุทธ์ใดมาขับเคลื่อนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ จะต้องคำนึงถึงความเร่งด่วน การสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล การสนับสนุนงบประมาณของทั้งภาครัฐ และเอกชน มิเช่นนั้นแล้ว อาจทำให้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix สรุปผลได้ ดังนี้

กลยุทธ์ SO : กลยุทธ์เชิงรุก เป็นการใช้อย่างเต็มที่ และโอกาสจากปัจจัยภายนอกมาเป็นตัวสนับสนุน

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
S๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน ๑ ได้กำหนดประเด็นพัฒนากลุ่มจังหวัดในการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ S๒ จังหวัดหนองคายกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งสู่เกษตรอินทรีย์ S๓ มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีผลต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย สับปะรด ปลูกอินทผลุ้งแม่น้ำโขง และ โคเนื้อ S๔ มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่หลากหลาย และมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) (กล้วยตากสังคม, สับปะรดศรีเชียงใหม่, ปลูกอินทผลุ้งแม่น้ำโขง	O๑ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยการเปิดตัวรถไฟความเร็วปานกลาง (รถไฟ จีน – ลาว) O๒ การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปลูกอินทผลุ้ง โคเนื้อ และแพะ O๓ นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ลดการใช้สารเคมี และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะผลักดันให้การผลิตสินค้าเกษตรมีมูลค่าสูง

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
S๕ มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงทอดยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร โดยมีชายแดนติดประเทศ สปป.ลาว และมีการค้าขายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางการค้าชายแดน ๗ จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร ๓ จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า ๔ จุด S๖ จังหวัดหนองคาย มีประตูลำบายน้ำ และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทำให้สามารถนำน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ได้ตลอดทั้งปี และมีพื้นที่จัดรูปที่ดิน จำนวน ๑๓,๗๗๙ ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๒,๑๘๑ ไร่ S๗ มีศูนย์วิจัยต่างๆ ด้านการเกษตร เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดหนองคายทั้งด้านพืช ข้าว ยางพารา ปศุสัตว์ ประมง และมีสถาบันการศึกษาที่ร่วมบูรณาการด้านการเกษตรในพื้นที่ที่พร้อมสนับสนุนงานด้านการเกษตร ความร่วมมือด้านงานวิจัย เผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านการเกษตร มีเทคโนโลยีระบบฟาร์มอัจฉริยะในพื้นที่ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดหนองคาย) เพื่อให้บริการการเรียนรู้แก่เกษตรกร ในพื้นที่-บุคคลากรภาครัฐมีทักษะความรู้ที่ร่วมบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง S๘ มีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรกรมีทักษะด้านการทำเกษตรที่หลากหลาย เช่น ทักษะการเลี้ยงโคควากิว/ การเลี้ยงปลานิลกระชัง ทำให้เป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้ S๙ มีองค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีความเข้มแข็ง มี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ราษฎรเกษตร/อาสาสมัครเกษตรหลากหลายในพื้นที่	O๔ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตลาดนำการผลิต เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ ๓ S (Safety, Security, Sustainability) บริหารเชิงรุกแบบบูรณาการ “เกษตร-พาณิชย์ทันสมัย” เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ ๑๕ นโยบายหลัก O๕ ความต้องการของตลาดจีนด้านโคเนื้อ รวมทั้งพืชอาหารสัตว์ (หญ้าแห้งอัดฟ่อน) O๖ กระแสรักสุขภาพ/แนวโน้มการดูแลสุขภาพโดยการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
S๑๐ มีระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน Nongkhai Basic Organic Standard (Nongkhai BOS) / การรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)/ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ./ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management : GFM) มาตรฐาน GAP (พืช ประมง ปศุสัตว์) มาตรฐานผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน S๑๑ มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น โรงสีข้าว โรงงานยางพารา โรงงานผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้น เป็นต้น S๑๒ มีการกำหนดค่านิยมร่วม เช่น คนหนองคายกินข้าวกินปลาหนองคาย	
กลยุทธ์ SO : ๑) ส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ให้ได้มาตรฐานอย่างเป็นระบบ และขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG และการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (S๑/S๒/O๓) ๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัด เพื่อรองรับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการสร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีการรับรองมาตรฐาน พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) ผ่านระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว (S๓/S๔/O๑/O๒) ๓) พัฒนาการบริหารจัดการน้ำ การจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เพื่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เกษตรปลอดภัย และ Model BCG อย่างยั่งยืน (S๖/O๓)	

กลยุทธ์ ST : กลยุทธ์เชิงป้องกัน เป็นการใช้จุดแข็งที่มีอยู่ และต้องมีการฟันฝ่า หรือหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่ต้องเผชิญ

จุดแข็ง (Strengths : S)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
S๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ได้กำหนดประเด็นพัฒนากลุ่มจังหวัดในการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ S๒ จังหวัดหนองคายกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งสู่เกษตรอินทรีย์ S๓ มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีผลต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดที่หลากหลาย ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย สับปะรด ปลูกลิ้นจี่ มะม่วงน้ำเงี้ยว และ หน่อ S๔ มีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่หลากหลาย และมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (GI) (กล้วยตากสังคม, สับปะรดศรีเชียงใหม่, ปลูกลิ้นจี่ มะม่วงน้ำเงี้ยว) S๕ มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงทอดยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร โดยมีชายแดนติดประเทศ สปป.ลาว และมีการค้าขายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางการค้าชายแดน ๗ จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร ๓ จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า ๔ จุด S๖ จังหวัดหนองคาย มีประตูลำน้ำ และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทำให้สามารถนำน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ได้ตลอดทั้งปี และมีพื้นที่จัดรูปที่ดิน จำนวน ๑๓,๗๗๙ ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๒,๑๘๑ ไร่ S๗ มีศูนย์วิจัยต่างๆ ด้านการเกษตร เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดหนองคายทั้งด้านพืช ข้าว ยางพารา ปศุสัตว์ ประมง และมีสถาบันการศึกษาที่ร่วมบูรณาการด้านการเกษตรในพื้นที่ที่พร้อมสนับสนุนงานด้านการเกษตร ความร่วมมือด้านงานวิจัย เผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านการเกษตร มีเทคโนโลยีระบบฟาร์มอัจฉริยะในพื้นที่ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดหนองคาย) เพื่อให้บริการการเรียนรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่บุคคลากรภาครัฐมีทักษะความรู้ที่ร่วมบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง	T๑ รถไฟลาว-จีน ทำให้เกิดคู่แข่งทางการค้าเนื่องจากสินค้าต่างประเทศมีราคาถูกกว่า T๒ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีความผันผวน ขึ้น-ลงไม่แน่นอน เนื่องจากการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำในประเทศจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว T๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่สามารถควบคุมได้ T๔ เกิดการระบาดของโรคพืช แมลงศัตรูพืช ชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ของสัตว์ T๕ ความผันผวนของราคาสินค้าภาคเกษตรขึ้นกับกลไกการตลาดในระดับมหภาค

จุดแข็ง (Strengths : S)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
-------------------------	-------------------------

จุดแข็ง (Strengths : S)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
S๘ มีการทำการเกษตรหลากหลายรูปแบบ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรกรมีทักษะด้านการทำเกษตรที่หลากหลาย เช่น ทักษะการเลี้ยงโคควากิว/ การเลี้ยงปลานิลกระชัง ทำให้เป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้ S๙ มีองค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีความเข้มแข็ง มี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ปรากฏเกษตรกร/อาสาสมัครเกษตรหลากหลายในพื้นที่ S๑๐ มีระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน Nongkhai Basic Organic Standard (Nongkhai BOS) /การรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)/ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ./ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานฟาร์มที่มีระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management : GFM) มาตรฐาน GAP (พืช ประมง ปศุสัตว์) มาตรฐานผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน S๑๑ มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น โรงสีข้าว โรงงานยางพารา โรงงานผลิตน้ำมะเขือเทศเข้มข้น เป็นต้น S๑๒ มีการกำหนดค่านิยมร่วม เช่น คนหนองคายกินข้าวกินปลาหนองคาย	
กลยุทธ์ ST : ๑) ส่งเสริมการเรียนรู้แก่เกษตรกร ด้วยเทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม โดยศูนย์วิจัยต่าง ๆ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตร โรคระบาดพืชหรือแมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ในสัตว์ (S๗/T๓/T๔) ๒) ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย เกษตรผสมผสาน เกษตรมีทักษะเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การเลี้ยงโคควากิว/การเลี้ยงปลานิลกระชัง เพื่อพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้ได้มาตรฐาน เพื่อลดปัญหาราคาสินค้าภาคเกษตรตกต่ำ สินค้าเกษตรล้นตลาด (S๘/S๑๐/T๕)	

กลยุทธ์ WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข เป็นการแก้ไขจุดอ่อน หรือทำให้จุดอ่อนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยใช้โอกาส เป็นปัจจัยภายนอกเข้ามาสนับสนุน

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
W๑ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบส่งน้ำชลประทาน ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร W๒ เกษตรกรทำการเกษตรที่ไม่ยั่งยืน มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกไปตามกระแสตลาด และส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว W๓ องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน บางส่วนยังไม่มี ความเข้มแข็ง ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร W๔ จำนวนพื้นที่และสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน (GAP, เกษตรอินทรีย์) มีจำนวนน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการทำการเกษตร W๕ เกษตรกรขาดทักษะการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดความรู้/ทักษะในเรื่องการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ขาดการนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ ว่างแรงงานในพื้นที่มีน้อย ขาดแคลนแรงงานเกษตร W๗ บุคลากรด้านการเกษตรในพื้นที่ระดับอำเภอ มีไม่เพียงพอ W๘ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ W๙ ระบบเกษตรพันธสัญญา ยังไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม	O๑ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว โดยการเปิดตัวรถไฟความเร็วปานกลาง (รถไฟ จีน – ลาว) O๒ การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างโอกาสในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรหลัก เช่น ข้าว ยางพารา ปลา nilประซัง โคเนื้อ และแพะ O๓ นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ลดการใช้สารเคมี และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะผลักดันให้การผลิตสินค้าเกษตรมีมูลค่าสูง O๔ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตลาดนำการผลิต เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ ๓ S (Safety, Security, Sustainability) บริหารเชิงรุกแบบบูรณาการ “เกษตร-พาณิชย์ทันสมัย” เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ ๑๕ นโยบายหลัก O๕ ความต้องการของตลาดจีนด้านโคเนื้อ รวมทั้งพืชอาหารสัตว์ (หญ้าแห้งอัดฟ่อน) O๖ กระแสรักสุขภาพ/แนวโน้มการดูแลสุขภาพโดยการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์
กลยุทธ์ WO : ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบบริหารจัดการน้ำและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตามยุทธศาสตร์และนโยบายหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา (W๑/O๔) ๒) พัฒนาเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกร/ วิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง มีทักษะความรู้ในการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการด้านการตลาด การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (W๓/W๔/W๖/O๔)	

กลยุทธ์ WT : กลยุทธ์เชิงรับ ที่ต้องปรับปรุง และแก้ไขจุดอ่อนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันอาจต้องเผชิญ

กับอุปสรรค หรืออาจจะต้องใช้วิธีหลีกเลี่ยงอุปสรรค ในขณะเดียวกัน

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	ภัยคุกคาม (Threats : T)
W๑ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบส่งน้ำชลประทาน ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร W๒ เกษตรกรทำการเกษตรที่ไม่ยั่งยืน มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกไปตามกระแสตลาด และส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว W๓ องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน บางส่วนยังไม่มี ความเข้มแข็ง ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร W๔ จำนวนพื้นที่และสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน (GAP, เกษตรอินทรีย์) มีจำนวนน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการทำ การเกษตร W๕ เกษตรกรขาดทักษะการแปรรูปสินค้า เกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดความรู้/ทักษะในเรื่องการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ขาดการนำองค์ ความรู้ด้านการวิจัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยต่ำ W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ ้วยแรงงานในพื้นที่มีน้อย ขาดแคลนแรงงานเกษตร W๗ บุคลากรด้านการเกษตรในพื้นที่ระดับ อำเภอ มีไม่เพียงพอ W๘ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ W๙ ระบบเกษตรพันธสัญญา ยังไม่สามารถ นำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม	T๑ รถไฟลาว-จีน ทำให้เกิดคู่แข่งทางการค้า เนื่องจากสินค้าต่างประเทศมีราคาถูกกว่า T๒ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงมีความผันผวน ขึ้น-ลงไม่แน่นอน เนื่องจากการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำใน ประเทศจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว T๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่ สามารถควบคุมได้ T๔ เกิดการระบาดของโรคพืช แมลงศัตรูพืช ชนิดใหม่ๆ และโรคอุบัติใหม่ของสัตว์ T๕ ความผันผวนของราคาสินค้าภาคเกษตร ขึ้นกับกลไกการตลาดในระดับมหภาค
กลยุทธ์ WT : ๑) พัฒนา Smart Farmer / Young Smart Farmer แรงงานภาคการเกษตร พัฒนาบุคลากรด้านการเกษตร ในพื้นที่ระดับอำเภอให้มีศักยภาพ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางการค้า เมื่อเกิดการเชื่อมโยงรถไฟความเร็วสูงในอนาคต (W๖/W๗/T๑) ๒) พัฒนาสินค้าเกษตร การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ พัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม แก้ปัญหาราคาสินค้าภาคเกษตรตกต่ำ ปัญหาสินค้าล้นตลาด เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันทางการค้า เมื่อเกิดการเชื่อมโยงรถไฟความเร็วสูง (W๒/W๘/W๙/T๔/T๕)	

